

กลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน
Strategies for Development Nursing Supervision Skills of Nursing
Student in Faculty of Nursing of Private University

สมหมาย หิรัญนุช¹ นาวิน นิลแสงรัตน์² วิชาญ สาคุญ³ พรรัชต์ ลังกะสูตร⁴
Sommai Hirunnuj¹, Navin Ninsangrat², Wichan Sakhun³, Pornrat Langgasoot⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสำคัญ และความต้องการการพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน 2) พัฒนากลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลและ 3) ประเมินความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างได้แก่พยาบาลวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 12 แห่ง ที่เปิดสอนคณะพยาบาลศาสตร์ 295 คน ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาล จำนวน 10 คน และ อาจารย์พยาบาลมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาล และแบบประเมินความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาล วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลัก คือ 1) การพัฒนาทักษะด้านเทคนิคปฏิบัติการนิเทศการพยาบาล 2) การพัฒนาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และ 3) การพัฒนาทักษะด้านการจัดการพยาบาล และ 10 กลยุทธ์รอง โดยมีแนวทางการพัฒนา รวม 31 ข้อ และเมื่อพิจารณาระดับความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติในทุกข้อของแต่ละด้าน พบว่า กลยุทธ์หลัก กลยุทธ์รอง และแนวทางการพัฒนา อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

คำสำคัญ : กลยุทธ์การพัฒนา ทักษะการนิเทศ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์

Abstract

This research aims to 1) To Study for development strategies of Nursing Supervision Skills of Nursing Students in Faculty of Nursing of Private University. The study was divided into 3 phases: Phases 1) Study and review the theory, document analysis, research report which related to nursing supervision and strategies and needs the nursing critical supervision

¹ นักศึกษาปริญญาเอก ดุษฎีบัณฑิตศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Ph.D. Student, Doctorate of Education, Pathum Thani University E-Mail: sommai645@outlook.com

² Assistant Professor, Pathum Thani University

³⁻⁴ Associate Professor, Pathum Thani University

skills. Phase 2) Development of strategies for developing nursing supervision skills. Phases 3) Study the feasibilities of nursing supervision skills, development strategies of nursing students. The samples consisting of 295 registered nurses from 12 private universities offering Faculty of Nursing and 10 experts examining strategies for developing nursing supervision skills, and 24 private university nursing teachers. The research instruments includes questionnaires on the current state of nursing supervision regarding the importance and needs for nursing supervision and the semi-structured interview form and questionnaire for assessing the probability of actions. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research results were as follows: Strategies for development nursing supervision skills of nursing students of Private universities consisting of 3 main strategies :1) Development of technical skills in nursing supervision 2) Development of interpersonal skills and 3) Development of nursing management skills and 10 secondary strategies with a total of 31 development guidelines. When considering the level of practical possibilities in all areas, each area found that the main strategy, secondary strategy and development approach are at the high and highest levels.

Keywords : strategies for Development, Nursing supervision skills, Nursing Student

บทนำ

การนิเทศการพยาบาลเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาความรู้และทักษะในการปฏิบัติการพยาบาล และเป็นสิ่งสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติการพยาบาลในทางที่ดี (Turner & Hill, 2011; William & Perez, 1990) นอกจากนี้ยังช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาและเป็นกระบวนการที่เป็นกลไกสนับสนุนการปฏิบัติเชิงวิชาชีพโดยผู้รับการนิเทศจะสามารถแลกเปลี่ยนความสามารถทางคลินิกและพัฒนาไปสู่อุตสาหกรรมในความรู้ความรับผิดชอบเชิงวิชาชีพ และสะท้อนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเพื่อสนับสนุนให้เกิดเอกลักษณ์ ลักษณะเฉพาะในวิชาชีพการพยาบาล (วันทนีย์ ตันตีสุข, 2556: 2) ดังนั้นการนิเทศการพยาบาลจึงเป็นการนิเทศเชิงคลินิกที่สำคัญในการพัฒนาต่อยอดคุณภาพการบริการในการดูแลผู้ป่วย อันเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้ผู้นิเทศ คือ อาจารย์ และผู้ถูกนิเทศ คือนักศึกษาได้เรียนรู้ร่วมกัน อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพอันจะส่งผลให้นักศึกษาสามารถต่อยอดความรู้ในการปฏิบัติการพยาบาลต่อไป แนวคิดการนิเทศการพยาบาลหรือการนิเทศทางคลินิกเป็นแนวคิดที่มีการนำมาใช้อย่างแพร่หลายในทุกวิชาชีพ โดยเฉพาะวิชาชีพการพยาบาล ที่ต้องมีการนิเทศการพยาบาล เพื่อให้เกิดคุณภาพและมาตรฐาน ซึ่งพรอคเตอร์ (Proctor, 1987:15) อธิบายว่าการจะพัฒนาการนิเทศให้มีประสิทธิภาพนั้นประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการให้ความรู้ ด้านทักษะต่างๆ และด้านการสนับสนุนช่วยเหลือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ซึ่งการนิเทศทางคลินิกของอาจารย์กับนักศึกษาจะต้องมีการนิเทศที่สม่ำเสมอทั้งการตรวจเยี่ยม การให้คำปรึกษาทางการพยาบาล เพื่อให้ นักศึกษาพยาบาลมีกำลังใจ ภาคภูมิใจในการปฏิบัติงาน มีความเชื่อมั่นในตนเองอันจะส่งผลต่องานที่ปฏิบัติและเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติการพยาบาล อย่างไรก็ตาม

ตามในการนิเทศการพยาบาล ทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล กับนักศึกษา ก็เป็นสิ่งสำคัญในการที่จะให้นักศึกษาได้พัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ทางคลินิกอันจะนำไปสู่ผลลัพธ์การดูแลผู้ป่วยอย่างมีคุณภาพต่อไปและจากการศึกษาของเฮร์กาสและคณะ (Hyrkas & Paunonen, 2001: 492) พบว่า พยาบาลที่ได้รับการนิเทศทางคลินิก จะส่งผลให้การบริการพยาบาลมีคุณภาพมากขึ้น สามารถแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ทางคลินิกได้อย่างถูกต้องเหมาะสมมากขึ้นและมีความรู้สึกพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ มะลิ จันทร์ยาง (2554: 8) ที่พบว่า การนิเทศที่ดีต้องดำเนินการตามขั้นตอนการนิเทศ กำหนดแผนการนิเทศการพยาบาลเป็นลายลักษณ์อักษรผู้นิเทศต้องมีคุณธรรม เสมอภาคและเป็นมิตรรวมถึงเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการพยาบาล จะทำให้มีการพัฒนาคุณภาพการดูแลผู้ป่วยดีขึ้นผู้รับการนิเทศก็พึงพอใจ และสามารถพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายโดยการตั้งใจและสร้างความพึงพอใจในงานด้วย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน เป็นสถาบันการศึกษาทางการพยาบาลที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมตามมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 ก่อนจะสำเร็จการศึกษาต้องผ่านการฝึกปฏิบัติมาเป็นอย่างดี ทั้งด้านการปฏิบัติการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วย และด้านการจัดการทางการพยาบาล อันเป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญก่อนจะเป็นพยาบาลวิชาชีพ แต่ที่ผ่านมามีปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการจัดการทางการพยาบาล จำนวน 2 หน่วยกิตนั้น มีเนื้อหารายละเอียดค่อนข้างมาก และเน้นด้านการจัดการเป็นส่วนใหญ่ ผู้เรียนไม่คุ้นเคยและไม่สามารถจดจำความรู้ และนำไปใช้ได้ทั้งหมด บางครั้งเกิดการสับสนในเนื้อหา และจากรายงานผลการจัดการเรียนการสอน ในรายวิชาปฏิบัติการจัดการทางการพยาบาลที่ผ่านมา พบว่าผู้เรียนสามารถนำความรู้เชิงทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลได้เพียงบางส่วนเท่านั้น

จากการรวบรวมผลการประเมินคุณภาพบัณฑิตพยาบาล เกี่ยวกับทักษะในการปฏิบัติการพยาบาลและการนิเทศการพยาบาล ร่วมกับการติดตามสัมภาษณ์พยาบาลวิชาชีพ ที่สำเร็จการศึกษาจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานีไปแล้ว 1-2 ปี พบว่า บัณฑิตที่จบการศึกษาไปแล้วนั้นยังเชื่อมโยงความรู้จากรายวิชาพื้นฐานสู่การปฏิบัติด้านวิชาชีพได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร และยังขาดความมั่นใจในการปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศเชิงคลินิก ประกอบกับผลการสอบถามความคิดเห็น และความต้องการเกี่ยวกับทักษะสำคัญๆ สำหรับการนิเทศเชิงคลินิก พบว่า ทักษะที่พยาบาลดังกล่าวต้องการ ได้แก่ ทักษะการสอนแนะ ทักษะการให้ข้อมูลย้อนกลับ และ ทักษะการสะท้อนคิด (คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี, 2559: 5) อย่างไรก็ตามในการนิเทศการพยาบาลนั้นอาจประสบปัญหาทั้งที่เกิดจากตัวผู้นิเทศเอง เช่น ขาดความรู้และทักษะในการนิเทศ (พูนสุข หิงคานนท์, 2550: 2) ก็อาจส่งผลต่อการนิเทศได้เช่นกัน นอกจากนี้ ผลจากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการนิเทศการพยาบาล ที่ผ่านมามีพบว่าหน่วยงานต่างๆมีการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม เกี่ยวกับการนิเทศการพยาบาล แต่ส่วนใหญ่จะศึกษาในพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล หรือสถานบริการสาธารณสุขต่างๆ (วันทนีย์ ตันติสุข , 2556; เผอัญญา พัทลุง, 2559 ; ھرรษา เทียนทอง และ พุทธิชาติ สมณา, 2559 ; อรุณรัตน์ อินทสุวรรณ รุ่งนภา จันทรา และอดิยาณ์ ศรีเกษตริณ, 2559) ประกอบกับในปัจจุบันเป็นยุคของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นให้ผู้สำเร็จการศึกษาพยาบาล ต้องได้รับการเตรียมความพร้อมสำหรับการปฏิบัติ โดยการศึกษาต้องมีทั้งภาคทฤษฎีที่เหมาะสม ภาคปฏิบัติในห้องทดลอง และการปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริง เพื่อให้เชื่อมโยงกับการปฏิบัติงานจริงให้สามารถปฏิบัติงานดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ในฐานะที่ผู้วิจัย เป็นอาจารย์รับผิดชอบ รายวิชาการจัดการทางการพยาบาล และวิชาปฏิบัติการจัดการทางการพยาบาล ซึ่งจากผลการประเมิน การจัดการเรียนสอนพบว่า ยังต้องมีการพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลให้กับผู้เรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมี ความจำเป็นที่จะศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนใน ภาควิชาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการพยาบาล และกลยุทธ์ การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล คณะ พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน
3. เพื่อประเมินความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลของนักศึกษา พยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน

สมมติฐานการวิจัย

กลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนที่พัฒนาขึ้น มีผลการประเมินในด้านความสอดคล้อง ความเหมาะสม และความ เป็นไปได้ ในระดับมาก ละมากที่สุด

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล คณะ พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนา ทักษะการนิเทศการพยาบาลโดยใช้แนวคิดของ Glickman Gordon & Ross Gordon (2009:2008) นิคลิน (Niclin,1997:53) คิมบอลล์ไวลส์ (Wiles,1967: 13-18) ไวลส์และเลิฟเฟิล (Wiles&lovell, 1967:18-26) อิมันโต (Imundo ,1980:8) อัล ฟอง โซ เฟิร์ท และ เน ฟิล (Alfonso Firth and Neveille,1981:335-338) และนักวิชาการไทย ได้แก่ กมลรัตน์ เอิบศรีสุข และจรรย์ นฤมิตเลิศ (2551 :60) ยุพิน ยืนยง (2553 : 42) พีรพัฒน์ รุ่งเรือง (2553-20) อมร สุวรรณนิมิต (2553: 133-140) จิราภรณ์ ธรรมสรานุกร และคณะ (2559: 22) และประยุกต์ใช้รูปแบบการนิเทศเชิงคลินิกของ Proctors three function interactive model (Julie Winstanley and Edward While, 1991: 12-13) มาเป็น แนวทางและประกอบการพัฒนา เพื่อกำหนดเป็นกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาล ของ นักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยเอกชน

2. ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มที่1กลุ่มตัวอย่างได้แก่ พยาบาลวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ปีการศึกษา 2562 จากมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 12 แห่ง ที่เปิดสอนคณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 1,100 คน เพื่อศึกษาความสำคัญ และความต้องการทักษะการนิเทศการพยาบาล กำหนดขนาดกลุ่ม

ตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 607-610) เพื่อให้เกิดความเที่ยงตรง จึงปรับขนาดตัวอย่างเป็นจำนวน 295 คน)

2.2 กลุ่มที่ 2 ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 10 คน กำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ คือ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกขึ้นไป มีความรู้และประสบการณ์ด้านการสอนและการนิเทศทางการพยาบาล มากกว่า 5 ปี พิจารณาตรวจสอบกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลที่สร้างขึ้น โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม เพื่อประเมินความถูกต้องและเหมาะสม

2.3 กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 24 คน คัดเลือกโดยวิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากมหาวิทยาลัยเอกชนที่เปิดคณะพยาบาลศาสตร์จำนวน 12 แห่งๆ ละ 2 คน ดังนี้ 1) วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ 2) มหาวิทยาลัยสยาม 3) มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี 4) มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต 5) มหาวิทยาลัยคริสเตียน 6) มหาวิทยาลัยรังสิต 7) มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ 8) มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตวัชรพล 9) มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ 10) มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย 11) มหาวิทยาลัยชินวัตร 12) มหาวิทยาลัยปทุมธานี กำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ คือ จบการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป มีความรู้และประสบการณ์ด้านการนิเทศทางการพยาบาลมากกว่า 5 ปี ประเมินความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนที่พัฒนาขึ้น โดยใช้แบบสอบถามประเมินความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ

3. ขอบเขตด้านตัวแปร ได้แก่ กลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาทักษะด้านเทคนิคปฏิบัติการนิเทศการพยาบาล 2) การพัฒนาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และ 3) การพัฒนาทักษะด้านการจัดการทางการพยาบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (mixed method) ในระยะที่ 1 จะเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ส่วนระยะที่ 2 และ 3 จะเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะดังนี้

1. การทบทวนเอกสาร ความเป็นมา แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการพยาบาลและกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบแนวคิดและแนวทางในการร่างกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลรูปแบบการศึกษาในขั้นตอนนี้ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการพยาบาล และกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน และแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาล และ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการการนิเทศการพยาบาลและกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาล

2. การสำรวจระดับความสำคัญและระดับความต้องการทักษะการนิเทศการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนรูปแบบการวิจัย การศึกษาในขั้นตอนนี้ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีรายละเอียดประกอบด้วยประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sample) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2562 จากมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 12 แห่งที่เปิดสอนคณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 1,100 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 12 แห่ง ที่เปิดสอนคณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 292 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซี่และมอร์แกน (1970: 607-610) เพื่อให้เกิดความเที่ยงตรงจึงปรับขนาดตัวอย่างเป็นจำนวน 295 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความสำคัญและความต้องการทักษะการนิเทศการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลเป็นระดับความสำคัญของทักษะการนิเทศ และระดับความต้องการการนิเทศการพยาบาล ร่วมกับการพิจารณานำหัวข้อระดับความสำคัญและระดับความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด นำไปจัดทำร่างกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลฯ เพื่อการพัฒนาในขั้นตอนที่ 2

2. ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตมหาวิทยาลัยเอกชน ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา การสรุปผลการตรวจสอบและวิพากษ์ รวมทั้งข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ในด้านความถูกต้องและความเหมาะสม ตามวิธีการที่กำหนดและปรับปรุงกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลตามผลการวิพากษ์และข้อเสนอแนะดังกล่าว ภายใต้ข้อเสนอแนะของกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ นำมาสรุปเป็นกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตมหาวิทยาลัยเอกชน

3. ขั้นตอนที่ 3 ประเมินความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนที่พัฒนาขึ้นสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษา ความสำคัญและความต้องการทักษะการนิเทศการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน

1.1 ผลการทบทวนเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการพยาบาล และกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเอกชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบแนวคิดและแนวทางในการร่างกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน พบว่า ทักษะการนิเทศการพยาบาลที่นักการศึกษาทั้งไทยและต่างชาติอ้างถึงมากที่สุด เรียง 10 อันดับแรก ได้แก่ มนุษยสัมพันธ์ การประเมินผลการสอนและการให้คำปรึกษา การสื่อสาร การสังเกตการให้ข้อมูลย้อนกลับ การนำ/ผู้นำ กระบวนการกลุ่ม/การทำงานเป็นทีม และการบริหารงาน

1.2 ข้อมูลด้านระดับความสำคัญของทักษะการนิเทศและความต้องการการนิเทศการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านระดับความสำคัญของทักษะการนิเทศการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับทักษะการนิเทศการพยาบาล ในระดับมากที่สุด คือ ทักษะการนิเทศด้านการให้คำปรึกษา

(ร้อยละ 33.20) ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก คือ ทักษะการนิเทศในด้านมนุษยสัมพันธ์ การประเมินผล และการให้ข้อมูลย้อนกลับ ในจำนวนที่เท่าๆ กัน (ร้อยละ 61.00) ให้ความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง คือ ทักษะการนิเทศในการร่วมมือปฏิบัติ (ร้อยละ 75.30) และให้ความสำคัญอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีจำนวน 4 ทักษะ คือ การตัดสินใจ การเยี่ยมตรวจ การสังเกต และการแก้ปัญหา ในจำนวนที่เท่าๆ กัน (ร้อยละ 0.30)

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านระดับความต้องการในทักษะการนิเทศการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน พบว่า มีความต้องการการนิเทศการพยาบาล ทั้ง 26 ทักษะอยู่ในระดับที่แตกต่างกัน โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการในทักษะการนิเทศการพยาบาลในระดับมากที่สุด คือ ทักษะการนิเทศด้านการให้คำปรึกษา (ร้อยละ 33.90) มีความต้องการอยู่ในระดับมาก คือ ทักษะการนิเทศในด้านมนุษยสัมพันธ์การประเมินผล (ร้อยละ 61.00) มีความต้องการในระดับปานกลาง คือ ทักษะการนิเทศในการนำ/ผู้นำ กระบวนการกลุ่ม ในจำนวนที่เท่าๆ กัน (ร้อยละ 74.60) และมีความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีจำนวน 4 ทักษะ คือ การตัดสินใจ การเยี่ยมตรวจ การสังเกต และการแก้ปัญหา ในจำนวนที่เท่าๆ กัน (ร้อยละ 0.30) และเมื่อนำข้อมูลด้านระดับความสำคัญของทักษะการนิเทศและความต้องการในทักษะการนิเทศการพยาบาลมาพิจารณาร่วมกัน พบว่า มีทักษะการนิเทศการพยาบาลที่มีระดับความสำคัญและความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุดของทั้ง 2 ด้าน พบว่า มีจำนวน 10 ทักษะ คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการประเมินผลด้านการสอนแนะ ด้านการให้คำปรึกษา ด้านการสื่อสาร ด้านการสังเกต ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ ด้านกระบวนการกลุ่ม ด้านการจัดการและด้านการสร้างแรงจูงใจ

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน พบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาล ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านเทคนิคปฏิบัติการนิเทศการพยาบาล ประกอบด้วย แนวทางพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาล จำนวน 20 ข้อ 2) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ประกอบด้วย แนวทางพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาล จำนวน 16 ข้อ และ 3) ด้านการจัดการพยาบาล ประกอบด้วย แนวทางพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาล จำนวน 3 ข้อ

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษา ความสำคัญและความต้องการทักษะการนิเทศการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับทักษะการนิเทศการพยาบาล ในระดับมากที่สุด คือ ทักษะการนิเทศด้านการให้คำปรึกษา ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก คือ ทักษะการนิเทศในด้านมนุษยสัมพันธ์การประเมินผลและการให้ข้อมูลย้อนกลับในจำนวนที่เท่าๆ กัน ส่วนในด้านระดับความต้องการในทักษะการนิเทศการพยาบาล พบว่า มีความต้องการการนิเทศการพยาบาล ทั้ง 26 ทักษะในระดับที่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่มีความต้องการในทักษะการนิเทศการพยาบาล ในระดับมากที่สุด คือ ทักษะการนิเทศด้านการให้คำปรึกษา มีความต้องการอยู่ในระดับมาก คือ ทักษะการนิเทศในด้านมนุษยสัมพันธ์ การประเมินผล มีความต้องการในระดับปานกลาง คือ ทักษะการนิเทศในการนำ/ผู้นำ กระบวนการกลุ่ม ในจำนวนที่เท่าๆ กัน และมีความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีจำนวน 4 ทักษะ คือ การตัดสินใจ การเยี่ยมตรวจ การสังเกต และการแก้ปัญหา ในจำนวนที่เท่าๆ กัน และเมื่อนำข้อมูลด้านระดับความสำคัญของทักษะการนิเทศและความต้องการในทักษะการนิเทศการพยาบาลมาพิจารณาร่วมกัน พบว่า

มีทักษะการนิเทศการพยาบาลที่มีระดับความสำคัญและความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 2 ด้านพบว่า มีจำนวน 10 ทักษะ คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการประเมินผลด้านการสอนแนะ ด้านการให้คำปรึกษา ด้านการสื่อสาร ด้านการสังเกต ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ ด้านกระบวนการกลุ่ม ด้านการจัดการและด้านการสร้างแรงจูงใจ ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน พบว่า ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านเทคนิคปฏิบัติการนิเทศการพยาบาล ประกอบด้วย แนวทางพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาล จำนวน 20 ข้อ 2) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ประกอบด้วย แนวทางพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาล จำนวน 16 ข้อ และ 3) ด้านการจัดการพยาบาล ประกอบด้วย แนวทางพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาล จำนวน 3 ข้อ ผลการศึกษาสอดคล้องกับ วิลส์ และลิฟเฟิล (Wiles and Lovell, 1975: 13-18) ที่กล่าวว่า ผู้นิเทศจำเป็นต้องมีทักษะ ดังนี้ 1) ทักษะด้านความเป็นผู้นำ 2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 3) ทักษะด้านกระบวนการหมู่พวก 4) ทักษะด้านการบริหารบุคคล และ 5) ทักษะด้านการประเมินผล เช่นเดียวกับ มันโด (Imundo, 1980 : 8) ที่กล่าวว่า การนิเทศที่มีประสิทธิผล ผู้นิเทศต้องมีทักษะในด้านการจูงใจคน และมีทักษะด้านการติดต่อสื่อสารที่มีทักษะสามารถในการควบคุม และ อัลฟองโซเฟิร์ท และเนวิลล์ (Alfonso Firth and Neville, 1981: 335-338) ที่กล่าวว่า ทักษะของการนิเทศที่สำคัญ คือ ทักษะเชิงมนุษย์ (Human Skills) ทักษะเชิงการจัดการ (Managerial Skills) ทักษะเชิงเทคนิควิธี (Technical Skills) ซึ่งสอดคล้องกับ สุริยา สาแก้ว (2558: 58) ที่กล่าวว่า ทักษะการนิเทศต้องเน้นที่เทคนิคด้านมนุษยสัมพันธ์ เทคนิคด้านการจัดการ เทคนิคการสังเกตการสอน และการให้ข้อมูลย้อนกลับ

2. ผลการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน

2.1 กลยุทธ์หลักด้านการพัฒนาทักษะด้านเทคนิคปฏิบัติการนิเทศการพยาบาล ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์รอง ดังนี้

2.1.1 กลยุทธ์รองด้านการพัฒนาหลักสูตร/เนื้อหาการสอนด้านเทคนิคปฏิบัติการนิเทศการพยาบาล ประกอบด้วย 2 แนวทางการพัฒนา คือ 1) ปรับปรุงเนื้อหาวิชา ให้ทันสมัยสอดคล้องกับหลักปฏิบัติด้านการบริหารการพยาบาลในสถานการณ์จริง และกำหนดรายละเอียด ขอบเขตของงานให้ชัดเจน ทักษะที่ต้องฝึกปฏิบัติโดยเน้นเทคนิคการนิเทศทางการพยาบาลที่ประกอบด้วย การประเมินผล การให้คำปรึกษา การสังเกต การสอนแนะ และการให้ข้อมูลย้อนกลับ 2) บูรณาการในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง เช่น เทคนิคการพยาบาล วิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ วิชาปฏิบัติการพยาบาลเด็ก วิชาปฏิบัติการพยาบาลจิตเวช วิชาปฏิบัติการพยาบาลอนามัยชุมชน วิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ และวิชาปฏิบัติการพยาบาลรพชย ผลการศึกษาสอดคล้องกับ สุวิธิตา จรุงเกียรติกุล (2561: ออนไลน์) ที่กล่าวว่า การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรเน้นที่การสร้างความรู้ความเข้าใจในการเรียนที่มีการบูรณาการความเข้าใจของสาระเนื้อหาวิชาทั้งในรายวิชา และข้ามรายวิชา รวมทั้งบูรณาการสาระเนื้อหาความรู้ในศตวรรษที่ 21 เข้าไปด้วยการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ จึงต้องสร้างแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการขึ้น เพื่อนำตัวชี้วัดมาตรฐานรายวิชาที่มีสาระเนื้อหาซ้ำซ้อน หรือเป็นเรื่องบูรณาการกับบริบท สภาพแวดล้อมของชุมชน ภูมิปัญญาถิ่นฐานที่เป็นสถานการณ์ที่ผู้เรียนรู้จักและ ค้นเคยทำให้เกิดการเชื่อมโยงความคิดไปสู่ความจำได้ง่ายขึ้นโดยเฉพาะการกระตุ้นด้วยคำถามที่ผู้เรียนอยากรู้ และสอดคล้องกับจูเลีย วินสแตนลีย์และเอดเวิร์ดไวท์ (Julie Winstanley and Edward White, 1991: 12-13) ที่ได้เสนอรูปแบบการนิเทศเชิงคลินิกกว่าควรเป็นรูปแบบที่เน้นการพัฒนาบทบาทผู้นิเทศในด้านการส่งเสริมสนับสนุนในด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับการนิเทศ

2.1.2 กลยุทธ์รองด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนด้านเทคนิคปฏิบัติการนิเทศการพยาบาล ประกอบด้วย 2 แนวทางการพัฒนา คือ 1) พัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎีเพื่อพัฒนาทักษะด้านเทคนิคปฏิบัติการนิเทศการพยาบาล และ 2) พัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติเพื่อพัฒนาทักษะด้านเทคนิคปฏิบัติการนิเทศการพยาบาล ผลการศึกษาสอดคล้องกับสวิตธา จรุงเกียรติกุล (2561: ออนไลน์) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรมุ่งที่การส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อรู้ เน้นองค์ความรู้ เน้นการเรียนรู้เพื่อปฏิบัติจริง เน้นการพัฒนาทักษะ พัฒนาสมรรถนะ และศักยภาพตนเอง การเรียนรู้เพื่อชีวิต เป็นการพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเป็นองค์รวม สอดคล้องกับสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ (มพพ: 25) ที่กล่าวเกี่ยวกับระบบสนับสนุนการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 ว่าควรเน้นการพัฒนาทักษะความรู้และความเชี่ยวชาญที่เกิดกับผู้เรียนการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ จึงควรเน้นไปที่เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติในรูปแบบโครงงานเป็นฐาน ที่ถูกกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดคำถามอยากรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เกิดความต้องการสืบค้นหาคำตอบที่ถูกอ้างอิงทฤษฎีความรู้ โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเพื่อนและร่วมกันลงมือปฏิบัติเพื่อพิสูจน์ ยืนยันสมมติฐานหาคำตอบกิจกรรมการเรียนรู้ จึงต้องออกแบบให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเพื่อนในเชิงการอภิปรายกลุ่ม ตั้งแต่การตั้งคำถามถามอยากรู้ เพื่อช่วยกันสืบค้นทฤษฎีความรู้ ที่มีแหล่งอ้างอิงเชื่อถือได้มาอภิปรายสนับสนุน หรือโต้แย้งยืนยันคำตอบที่เป็นจริง ซึ่งเป็นการฝึกทักษะการเข้าถึงสารสนเทศและพัฒนาการคิดแบบมีวิจารณญาณ จึงจะทำให้เกิดความรู้อย่างเข้าใจในเชิงลึกมากกว่าการบอกเล่าเรื่องให้ผู้เรียนจดจำได้ง่ายขึ้น และสอดคล้องกับ นิตยา ศรีญาณลักษณ์ (2552 : 268-271) ที่กล่าวว่า การนิเทศการพยาบาลเป็นงานที่ต้องใช้การสังเกต และความสามารถในการให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้รับการนิเทศให้ได้เรียนรู้ โดยผู้นิเทศจะต้องมีความสามารถในด้านเทคนิค ได้แก่ ความสามารถในการใช้ความรู้ต่างๆ เช่น เทคนิคการปฏิบัติการพยาบาล เทคนิคการใช้เครื่องมือในการรักษาพยาบาล

2.1.3 กลยุทธ์รองด้านการจัดการสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนด้านเทคนิคปฏิบัติการนิเทศการพยาบาล ประกอบด้วย 7 แนวทางการพัฒนา คือ 1) ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในการสืบค้นข้อมูลและพัฒนาการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง 2) สร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายสถานศึกษาและแหล่งฝึก โดยการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันในด้านการวิจัยทางการพยาบาล 3) จัดประชุม/อบรมด้านวิชาการเพื่อพัฒนาครูที่เลี้ยงในแหล่งฝึกให้มีความรู้ และความเข้าใจและมีทักษะการสอนที่เกี่ยวกับนิเทศการพยาบาล 4) ปรับบทบาทโดยพยาบาลในแหล่งฝึกทำหน้าที่เป็นอาจารย์สถาบันการศึกษา หรืออาจารย์ของสถาบันการศึกษา ทำหน้าที่เป็นพยาบาลในแหล่งฝึก 5) ทำความร่วมมือจากบุคลากรที่มีคุณภาพที่เป็นส่วนหนึ่งของทีมการพยาบาลให้เอื้อต่อการฝึกภาคปฏิบัติเพื่อพัฒนาทักษะด้านเทคนิคปฏิบัติการนิเทศการพยาบาล 6) ร่วมพัฒนาแหล่งฝึกให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และส่งเสริมการฝึกปฏิบัติทักษะด้านเทคนิคปฏิบัติการนิเทศการพยาบาล และ 7) สร้างกลไกการประเมินผลเกี่ยวกับทักษะด้านเทคนิคปฏิบัติการนิเทศการพยาบาล ร่วมกันระหว่างผู้สอนกับแหล่งฝึก ผลการศึกษาสอดคล้องกับ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ (มพพ: 25) ที่กล่าวเกี่ยวกับระบบสนับสนุนการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 ว่าควรยกระดับความสามารถผู้เรียนด้วยการให้ข้อมูลที่เป็นจริง การใช้สื่อหรือเครื่องมือที่มีคุณภาพจากการเรียนรู้ในสถานศึกษา ร่วมกับการทำงานและการดำรงชีวิตประจำวันจริง เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมายและสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ผู้เรียนมีทักษะการเท่าทันสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยีโดยเฉพาะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวพัน เพื่อช่วยให้เกิดการเรียนแบบการมีส่วนร่วมและการแบ่งปันสิ่งปฏิบัติที่เป็นเลิศระหว่างสถาบันการศึกษา กับแหล่งที่ผู้เรียนต้องไปปฏิบัติงานจริง รวมทั้งการบูรณาการหลอมรวมทักษะหลากหลาย ร่วมกับการบูรณาการแหล่งเรียนรู้จากชุมชน/สถานที่จริงที่ผู้เรียนต้องใช้ความรู้ทักษะในการปฏิบัติ ณ สถานที่แห่งนั้นๆ เข้ามาใช้ใน

สถานศึกษา โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบริบท สภาพแวดล้อมของสถานการณ์ชีวิตจริง เป็นสถานที่จัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน เนื่องจากเป็นสภาพและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง สอดคล้องกับการศึกษาของสุภมาส ตามบุญ และอรุณี ไชยฤทธิ์ (2560: 54-69) ที่พบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะการบริหารการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 นอกจาก ปัจจัยด้านนักศึกษา คือ การส่งเสริมประสบการณ์การปฏิบัติทักษะทางวิชาชีพและการทบทวนความรู้เชิงวิชาการอย่างสม่ำเสมอแล้ว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้จากตัวแบบ คือ พยาบาลพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศ และปัจจัยด้านบรรยากาศ ได้แก่ ความร่วมมือจากบุคลากรทีมสุขภาพ ซึ่งได้เป็นส่วนหนึ่งของทีมการพยาบาล สถานที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จะสามารถส่งเสริมการฝึกปฏิบัติทักษะการบริหารการพยาบาลได้เป็นอย่างดี

2.1.4 กลยุทธ์รองรับด้านการพัฒนาผู้สอนด้านเทคนิคปฏิบัติการนิเทศการพยาบาลประกอบด้วย 2 แนวทางการพัฒนา คือ 1) สร้างความรู้ และความเข้าใจถึงความสำคัญของการนิเทศการพยาบาล ประกอบด้วย 3 ข้อ คือ 1.1) สร้างการรับรู้และความรับผิดชอบต่อเป้าหมายของผลลัพธ์การพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ 1.2) สร้างกลไกสนับสนุนการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในการนิเทศการพยาบาล 1.3) กำหนดแนวทางในการปฏิบัติการนิเทศการพยาบาลและการประเมินผลเพื่อผลลัพธ์การพยาบาลที่มีคุณภาพ และ 2) ส่งเสริมผู้สอนให้มีการพัฒนาด้านทักษะการสอนและการนิเทศการพยาบาล ผลการศึกษาสอดคล้องกับสำนักบริหารงานกรมมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ (มปพ: 25) ที่กล่าวเกี่ยวกับ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สอนในศตวรรษที่ 21 ว่าจำเป็นต้องมีความรู้ในเนื้อหาที่สอนอย่างลึกซึ้ง มีความรู้และเชี่ยวชาญในการสอน สามารถพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการคิดค้น ดำเนินการสอนที่ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการสืบเสาะหาความรู้ กล่าวคือ คุณสมบัติของผู้สอนที่ควรมี คือ เป็นผู้ที่มีทักษะความรู้ความสามารถในเชิงบูรณาการใช้เครื่องมือ และกำหนดยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติในชั้นเรียนและสร้างให้ผู้สอนมีความสามารถในการวิเคราะห์ และกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เหมาะสม สร้างความสมบูรณ์แบบในมิติของการสอนด้วยเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย และควรเป็นผู้มีทักษะความรู้ความสามารถในเชิงลึกเกี่ยวกับการแก้ปัญหา การคิดแบบวิจารณ์ญาณ และทักษะด้านอื่นๆ ที่สำคัญต่อวิชาชีพ สอดคล้องกับ วชิรา เครือคำอ้าย (2552 : 67-68) ที่กล่าวถึงผู้สอนเทคนิคการนิเทศว่าควรมีประสบการณ์ด้านการสอน และผ่านการอบรมด้านเทคนิควิธีการนิเทศโดยตรง เพราะหลักการนิเทศแบบคลินิก ผู้นิเทศจะต้องมีความรู้ความสามารถที่จะให้คำแนะนำ สาธิตวิธีการสอนแบบต่างๆ ที่เหมาะสมแก่ผู้รับการนิเทศได้

2.2 กลยุทธ์หลักด้านการพัฒนาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skills) ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ รอง ดังนี้

2.2.1 กลยุทธ์รองรับด้านการพัฒนาเนื้อหา/หลักสูตรด้านการพัฒนาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ คือ ปรับปรุงเนื้อหาสาระ โดยเน้นเนื้อหาด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ความสามารถในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ผลการศึกษาสอดคล้องกับ สุวิธิตา จรุงเกียรติกุล (2561: ออนไลน์) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรมุ่งที่การส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อรู้ เน้นองค์ความรู้ การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติจริง เน้นการพัฒนาทักษะ พัฒนาสมรรถนะ และศักยภาพตนเอง การเรียนรู้เพื่อชีวิต เป็นการพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเป็นองค์รวม และการปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน เน้นการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ พึ่งพากันและกัน สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสม และสอดคล้องกับจูเลีย วินสแตนลีย์และเอดเวิร์ด ไวท์ Julie Winstanley and Edward White (1991:12-13) ที่ได้เสนอรูปแบบการนิเทศเชิงคลินิก กล่าวคือ หนึ่งในรูปแบบการนิเทศเชิงคลินิก คือรูปแบบที่เรียกว่า Integrative Approach เป็นรูปแบบที่เน้นที่

กระบวนการนิเทศในด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพในการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ ครอน (Kron, 1981: ออนไลน์) ที่กล่าวว่า การนิเทศการพยาบาล เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรพยาบาล ซึ่งผู้ทำการนิเทศจะต้องใช้ความรู้ ความสามารถจากศาสตร์หลายๆ ด้าน เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ เช่น มนุษย์สัมพันธ์ การติดต่อสื่อสาร และสอดคล้องกับ อัมภา ศรารัตต์(2555: ออนไลน์) ที่กล่าวว่า การนิเทศทางคลินิก เป็นกระบวนการที่ผู้นิเทศปฏิบัติบนฐานคุณสมบัติที่ดีของผู้นิเทศในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้นิเทศและผู้ปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วม /สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติที่ทำการพยาบาลสามารถนำความรู้ ทักษะประสบการณ์ ในการปฏิบัติตามมาตรฐาน สามารถค้นหาวิเคราะห์ และแก้ไขปัญหา และสอดคล้องกับ นิตยา ศรีญาณลักษณ์ (2552 : 268-271) ที่กล่าวว่า การนิเทศการพยาบาลเป็นงานที่ต้องใช้การสังเกต และความสามารถในการให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้รับการนิเทศได้เรียนรู้ โดยผู้นิเทศจะต้องมีความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์ คือความสามารถด้านเข้าใจคน เข้าใจหลักการ หรือทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมต่างๆของมนุษย์

2.2.2 กลยุทธ์รองรับด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนด้านการพัฒนาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ประกอบด้วย 6 แนวทางการพัฒนา คือ 1) เป็นกำหนดแนวปฏิบัติในการสื่อสารกับผู้ป่วยเป็นรายบุคคลผู้ร่วมงาน/ได้บังคับบัญชา 2) พัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติเพื่อพัฒนาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 3) ส่งเสริมการแสดงออกด้านการสื่อสารระหว่างบุคคลในสถานการณ์จริงที่ต่างกัน เช่นการสอนในคลินิกที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม การใช้ภาษาที่ต่างกัน อายุที่ต่างกัน 4) ฝึกปฏิบัติการทำงานเป็นทีม โดยจัดให้ฝึกปฏิบัติงานร่วมกับพยาบาลของหน่วยงาน โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของทีมการพยาบาลตามสถานการณ์จริง และ 5) จัดให้ผู้เรียนปฏิบัติงานคู่กับพยาบาลเจ้าของหน่วยงานอย่างใกล้ชิดเป็นรายบุคคล 6) ผู้สอนทบทวนกิจกรรมการฝึกปฏิบัติ และทำสะท้อนคิดหลังปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ ผลการศึกษาสอดคล้องกับ วณิช พิงชมภู และศิริรัตน์ ปานอุทัย (2557: 11-25) ที่พบว่า ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ โดยการชี้แนะตนเองเพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับการศึกษาของจิงเจอร์ เรทเทอริงค์ Ginger Raterink (2008: 407-412) ที่พบว่า ปัจจัยสนับสนุนในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การฝึกทำงานเฉพาะด้านและงานที่หลากหลาย ฝึกการตัดสินใจ ส่วนปัจจัยที่ไม่สนับสนุน หรือ เป็นปัจจัยที่ขัดขวางในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ การทำงานในกระต่ายมากเกินไป ขาดการทำงานเป็นทีม ทำงานหนักเกินเวลาสอดคล้องกับแจคควเลน เฮนดริคส์ (Jacquelyn Hendricks, 2010: 117-131) ที่พบว่า ยุทธศาสตร์ที่ใช้ในการสอนเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ การใช้คำถามขั้นสูง การเรียนแบบมีส่วนร่วม การเรียนแบบร่วมมือร่วมใจ การสร้างแบบจำลอง และการเรียนโดยใช้สถานการณ์จริงในชีวิต

2.2.3 กลยุทธ์รองรับด้านการพัฒนาผู้สอนด้านการพัฒนาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ประกอบด้วย 3 แนวทางการพัฒนา คือ 1) สร้างกลไกการประเมินทักษะการนิเทศการพยาบาลด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้เรียน 2) ระบุทักษะที่ต้องพัฒนาในระดับบุคคล และเชื่อมโยงสู่การวางแผนการพัฒนาบุคคล 3) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลรายบุคคล ในด้านทักษะการสื่อสารและการสร้างมนุษยสัมพันธ์ในทีมการพยาบาล สหสาขาวิชาชีพ และผู้ใช้บริการ ผลการศึกษาสอดคล้องกับ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ (มพพ: 25) ที่เกี่ยวกับระบบสนับสนุนการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21โดยกล่าวถึงสมรรถนะที่ผู้สอนควรมี คือ การเป็นตัวแบบ (Model) แห่งการเรียนรู้ของผู้เรียนที่จะนำไปสู่การสร้างทักษะการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ สร้างให้ผู้สอนเป็นผู้ที่มีความสามารถวิเคราะห์ผู้เรียนได้ทั้งรูปแบบการเรียนรู้สติปัญญา จุดอ่อน จุดแข็ง ในตัวผู้เรียน และสามารถวิจัยเชิงคุณภาพที่มุ่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน และการแบ่งปันความรู้ระหว่างชุมชนทางการเรียนรู้ โดยใช้ช่องทางหลากหลายในการสื่อสารให้เกิดขึ้น สอดคล้องกับ สุภมาส ตามบุญ และอรุณี ไชยฤทธิ์ (2560: 54-69) ที่พบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการเรียนการ

สอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะการบริหารการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 ประกอบไปด้วย การเรียนรู้จากตัวแบบ และสอดคล้องกับสุริยา สาแก้ว (2558: ออนไลน์) กล่าวว่า การนิเทศแบบคลินิก เป็นกระบวนการเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยตรง ซึ่งจะต้องมีการดำเนินการเป็นวัฏจักรซ้ำหลายครั้งและต่อเนื่อง โดยผู้นิเทศต้องมีความรู้ ประสบการณ์ และองค์ความรู้ที่ผู้นิเทศควรมี คือเทคนิคด้านมนุษยสัมพันธ์

2.3 กลยุทธ์หลักด้านการพัฒนาทักษะด้านการจัดการพยาบาล ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รองดังนี้

2.3.1 กลยุทธ์รองด้านการพัฒนาเนื้อหา/หลักสูตรด้านการพัฒนาทักษะด้านการจัดการพยาบาล คือ ปรับปรุงเนื้อหาสาระ โดยเน้นเนื้อหาด้านความสามารถในการจัดการพยาบาล เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย ประกอบด้วย การสร้างแรงจูงใจ การภาวะผู้นำ/กระบวนการกลุ่ม ผลการศึกษาสอดคล้องกับสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ (มพพ: 25) ที่เกี่ยวกับระบบหลักสูตรและการสอนในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นเกี่ยวกับหลักสูตรว่าควรเป็นหลักสูตรที่ไม่ได้ มุ่งเน้นเรื่องเนื้อหาวิชาที่อาจมีความเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา แต่จะมุ่งที่การพัฒนาในด้านทักษะความสามารถด้านการบริหารจัดการ และสอดคล้องกับ นิตยา ศรีญาณลักษณ์ (2552 : 270) ที่ได้อธิบายว่าผู้ปฏิบัติการนิเทศจำเป็นต้องมีหลักพื้นฐานการนิเทศ คือผู้นิเทศต้อง มีความสามารถในการบริหารจัดการ พิจารณา และใช้จิตวิทยาอย่างสูงในขณะนิเทศ ร่วมกับการใช้หลักการเป็นผู้นำ กล่าวคือ การใช้ความรู้ ความสามารถ และการปฏิบัติงานที่เป็นระบบ เป็นการนำงานไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ สอดคล้องกับ จูเลีย วินสแตนลีย์และเอดเวิร์ดไวท์ Julie Winstanley and Edward White, (1991:12-13) ที่ได้เสนอรูปแบบการนิเทศเชิงคลินิก ในรูปแบบที่ 3 Proctors three function interactive model of Supervision โดยให้ความสำคัญที่ Normative (Managerial คือ ด้านการจัดการ

2.3.2 กลยุทธ์รองด้านการจัดการเรียนการสอนด้านการพัฒนาทักษะด้านการจัดการพยาบาล ประกอบด้วย 6 แนวทางการพัฒนา คือ 1) มอบหมายให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ วิเคราะห์ระบบการจัดการพยาบาลของหน่วยงานที่ฝึกปฏิบัติ 2) มอบหมายให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติด้านการจัดการงานในคลินิกอย่างต่อเนื่อง 3) ส่งเสริมการฝึกปฏิบัติด้านภาวะผู้นำ 4) จัดให้ฝึกปฏิบัติบทบาทผู้สนับสนุนที่มการพยาบาล 5) เสริมสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนกล้าปฏิบัติ และกล้าแสดงความคิดเห็นในการบริหารจัดการพยาบาล 6) จัดให้มีการวิเคราะห์ประเด็นจริยธรรมและการสะท้อนคิดเกี่ยวกับด้านการจัดการพยาบาล ร่วมกันระหว่างผู้เรียน ผู้สอน และพยาบาลในแหล่งฝึก ผลการศึกษาสอดคล้องกับ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ (มพพ: 25) ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 กล่าวคือ การจัดการเรียนการสอนควรเน้นที่การกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างทักษะการปฏิบัติในสภาพแวดล้อมจริงในการนำไปสู่ระบบการเรียนรู้ที่เน้นเป็นสมรรถนะเป็นฐานที่เน้นความสามารถในการปฏิบัติภายใต้ เงื่อนไขการใช้ เครื่องมือวัสดุ อุปกรณ์ ที่ระบุไว้ ให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์การปฏิบัติและมีหลักฐานการปฏิบัติรวมถึงการประเมินผลและการตรวจสอบได้ ที่สอดคล้องกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการกำหนดเกณฑ์ความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้ ตามหลักสูตรสอดคล้องกับการศึกษาของสมจิตต์ สินธุชัย (2559: 59) ที่ พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวประกอบด้วยขั้นเตรียมการมอบหมายงานให้ปฏิบัติตามความสามารถและขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นประเมินศักยภาพผู้เรียนผ่านการสะท้อนคิดประสบการณ์เดิมขั้นสร้างเสริมศักยภาพการปฏิบัติการพยาบาลขั้นไตร่ตรองประสบการณ์ร่วมกัน ขั้นความคิดรวบยอด และขั้นประยุกต์ความรู้ในการปฏิบัติงานด้วยตนเอง

2.3.3 กลยุทธ์รองด้านการพัฒนาผู้สอน ด้านการพัฒนาทักษะด้านการจัดการพยาบาล ประกอบด้วย 3 แนวทางการพัฒนา คือ 1) สร้างกลไกการประเมินทักษะการนิเทศการพยาบาลด้านการจัดการ

พยาบาลของผู้เรียน 2) ระบุทักษะที่ต้องพัฒนาในระดับบุคคล และเชื่อมโยงสู่การวางแผนการพัฒนารายบุคคล และ 3) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลรายบุคคล ผลการศึกษาสอดคล้องกับ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ (มพพ: 25) ที่เกี่ยวกับระบบสนับสนุนการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 โดยกล่าวถึง สมรรถนะที่ผู้สอนควรมี คือ ความสามารถในการจัดประสบการณ์ทางการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับบริบททางการเรียนรู้ การสนับสนุนให้เกิดการประเมินผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างทักษะและเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ ความสามารถในการเป็นต้นแบบที่มีการพัฒนาทางวิชาชีพได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน และสอดคล้องกับสุริยา สาแก้ว (2558:ออนไลน์) ที่กล่าวว่า การนิเทศแบบคลินิก เป็นกระบวนการเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยตรง ซึ่งจะต้องมีการดำเนินการเป็นวัฏจักรซ้ำหลายครั้งและต่อเนื่อง โดยผู้นิเทศต้องมีความรู้ ประสบการณ์และองค์ความรู้ที่ผู้นิเทศควรมี คือเทคนิคด้านการจัดการ

3. ผลการศึกษาความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน ผลการศึกษาความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลัก คือ 1) การพัฒนาทักษะด้านเทคนิคปฏิบัติการนิเทศการพยาบาล 2) การพัฒนาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และ 3) การพัฒนาทักษะด้านการจัดการพยาบาล และมี 10 กลยุทธ์รอง โดยมีแนวทางการพัฒนา รวม 31 ข้อ และเมื่อพิจารณาระดับความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของในแต่ละด้านของในทุกข้อ พบว่า กลยุทธ์หลัก กลยุทธ์รอง และแนวทางการพัฒนา อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนได้ผ่านกระบวนการพัฒนาตามขั้นตอนการพัฒนาที่ประยุกต์จากแนวคิดของ กูดสไตน์ โนแลน และไฟฟ์เพอร์ (Goodstein, Nolan and Pfeiffer, 1993: 4) และสุพานี สฤกษ์วานิช (2553: 16-17) มาใช้ในขั้นตอนการสร้างและพัฒนา และประยุกต์ใช้แนวคิดของริการ์ต รูเมลท์ (Ricard Rumelt, 1979: ออนไลน์) และนันทิยา หุตานุกัฏ และณรงค์ หุตานุกัฏ (2551: 190-192) มาใช้ในขั้นตอนการประเมินกลยุทธ์ ประกอบกับการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการพยาบาล และกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาล การทบทวนวิเคราะห์บริบทของมหาวิทยาลัยเอกชน /หลักสูตรพยาบาลศาสตร์บัณฑิต และการจัดการเรียนการสอนของคณะพยาบาลศาสตร์ การศึกษาแนวคิดการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 การศึกษาความสำคัญของทักษะการนิเทศการพยาบาล การศึกษาความต้องการการนิเทศการพยาบาล ผลการทำ SWOT ANALYSIS และการทำ TOWS Matrix ร่วมกับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาล โดยนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาประกอบการยกร่างกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาล นอกจากนี้ยังนำกลยุทธ์ฯ ที่ได้มาผ่านการตรวจสอบยกร่างกลยุทธ์ฯ อีกครั้ง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนั้น เมื่อประเมินผลกลยุทธ์ฯ ในแต่ละด้านของในทุกข้อ จึงพบว่า อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหาร ต้องมีการเสริมสร้างองค์กรให้มีความแข็งแกร่งทั้งในด้านศักยภาพ และมีทรัพยากรต่างๆ ให้พอเพียงที่จะนำมาใช้ในการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ให้ประสบผลสำเร็จ

1.2 ผู้บริหาร ควรมีการประชุมร่วมกันพิจารณากิจกรรมต่างๆ ขององค์กรตามห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) เพื่อประเมินกิจกรรมที่มีความจำเป็นต่อความสำเร็จเชิงกลยุทธ์

1.3 ผู้บริหาร ควรมีการกำหนดนโยบายเฉพาะเพื่อสนับสนุนกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน

1.4 ผู้บริหาร ควรมีการกำหนดหรือออกแบบระบบปฏิบัติการปฏิบัติงานต่างๆ ให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ และมี การปรับปรุงให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

1.5 ผู้บริหาร ควรมีการติดตั้ง/ปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อช่วยเสริมศักยภาพขององค์กรทั้งในทางด้านการบริหาร และการบริการ รวมทั้งช่วยทำให้ระบบการติดต่อสื่อสารภายในองค์กรดีขึ้น เนื่องจากระบบสารสนเทศที่เหมาะสมจะช่วยให้บุคลากรในองค์กรดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ในเชิงกลยุทธ์ได้อย่างเหมาะสม

1.6 ผู้บริหาร ควรส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการนิเทศทางการพยาบาลร่วมกับกำหนดรางวัลและสิ่งจูงใจ เพื่อกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามกลยุทธ์ที่ได้ตั้งไว้

1.7 ผู้บริหาร ควรสนับสนุนกลยุทธ์การมีทรัพยากรที่ดีและเพียงพอต่อการดำเนินงานตามกลยุทธ์โดยเฉพาะ เครื่องมือ วัสดุและอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการดำเนินงาน รวมถึงการมีเงินทุนและงบประมาณที่เพียงพอต่อการนำกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนไปปฏิบัติ

1.8 ผู้บริหาร จะต้องใช้ภาวะผู้นำในการผลักดันให้การปฏิบัติงานด้านการพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

1.9 ผู้บริหาร ควรมีการปรับหรือจัดสภาพองค์กรให้สนับสนุนหรือเอื้อต่อการดำเนินงานที่ดีและชัดเจนในทุกๆ ด้าน โดยองค์ประกอบที่ผู้บริหารควรพิจารณา ได้แก่ มีโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน ร่วมกับการประสานความร่วมมือกับเครือข่ายที่ช่วยสนับสนุนต่อการจัดการเรียนการสอน และการเพิ่มสมรรถนะหลักขององค์กรการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากร การสรรหาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็น การพิจารณาเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนการมีระบบการจัดการที่ดี

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดการพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนกับการนำกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนไปสู่การปฏิบัติ ระหว่างคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยเอกชนกับคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยของรัฐ

2.2 ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการนำกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนไปสู่การปฏิบัติ และการเตรียมการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ

2.3 ควรศึกษาถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน ในการนำกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการนิเทศการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนไปสู่การปฏิบัติในด้านนโยบายการดำเนินงาน ด้านบทบาทของผู้นำองค์กร ด้านการจูงใจบุคลากร ด้านการสื่อสารในองค์กร และด้านการสร้างวัฒนธรรมการทำงานเพื่อความสำเร็จ

บรรณานุกรม

- คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยปทุมธานี. (2559). **ผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาล**. มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- จิราภรณ์ ธรรมสร่างกูร วิฑิตินันท์ อัครเดชะอนันต์ พิกุล พรพิบูลย์. (2559, ตุลาคม-ธันวาคม). สถานการณ์คุณภาพการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติการพยาบาลชั้นสูง, **วารสารสภาการพยาบาล**. ปีที่ 31 (ฉบับที่ 4): หน้า 20-37.
- ผอัญญา ณ พัทลุง. (2559, มกราคม-เมษายน). บทบาทการนิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วยที่เป็นจริง และที่คาดหวัง ด้านการใช้กระบวนการพยาบาล ด้านการบันทึกทางการพยาบาล และด้านการพัฒนาความรู้ของบุคลากรในโรงพยาบาลสงขลา, **วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุข ภาคใต้**. ปีที่ 3 (ฉบับที่ 1): หน้า 109-206.
- พูนสุข หิงคานนท์. (2550). **แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริการพยาบาล**. ในประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาศักยภาพระบบบริการพยาบาล หน่วยที่ 1. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธราช: 21-25.
- มะลิ จันทร์ยาง. (2554). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการนิเทศงานการพยาบาลของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลชุมชน เขตภาคเหนือ**. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <http://www.stou.ac.th>.
- วันทนีย์ ตันติสุข. (2556). **การพัฒนาแบบแผนการนิเทศทางคลินิกแบบมีส่วนร่วมของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร**. สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล. มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- หรรษา เทียนทอง และ พุทธชาติ สมณา. [ออนไลน์]. (2559). **การนิเทศทางการพยาบาล**.
- อรุณรัตน์ อินทสุวรรณ รุ่งนภา จันทรา และอดิฏาณ์ ศรีเกษตริน. (2559, กันยายน-ธันวาคม). ประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศทางการพยาบาล โรงพยาบาลระนอง, **วารสารกองการพยาบาล**. ปีที่ 43 (ฉบับที่ 3): หน้า 25-43.
- Glickman, Gordon, Ross-Gordon. (2009). **The basic guide to supervision and instruction Leadership**. The United States of America.
- Hyrkas, K., and Paunonen Ilmonen, M. (2001, February). "The Effects Clinical Supervision on the Quality Care: Examining the Results of Team Supervision," **Journal of Advanced Nursing**. Vol 33. pp: 492- 502.
- Kimball Wiles and John T. Lovell. (1967). **Supervision for Better Schools**, 3rded. Englewood Cliffs, New Jersey: PrenticesHall..
- Nicklin, P. (1997). "A practice – centred model of clinical supervision," **Nursing Times**. Vol.93 (No.46): pp. 52-54.
- Proctor B.A. (1986). **Cooperiove exercise in accountability**. In Marken. M., Payne. M. (eds). Enabling and ensuring. London: Council of Education and Training in youth and community work.
- Turner J and Hill A. (2011). " Implementing clinical supervision (part 1): a review of the literature," **Mental Health Nursing**. Vol.31 (No.3): pp. 8-12.
- Wiles and Lovell. (1967). **Supervision for Better Schools**. 3rded. Englewood Cliffs. New Jersey : PrenticesHall.